

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో జాతీయవాద ఉద్యమం వృద్ధి

క్రీ.శ. 1885లో స్వాతంత్ర్యోద్యమం ప్రారంభంలోనే భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ నాయకులు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం వైపు నుండి కొన్ని రాజకీయ రాయితీలు లేదా పరిపాలనా సంస్కరణలను కోరడంతో సంతృప్తి చెందారు. ప్రార్థనలు, విన్నపం మాత్రమే చేయాలనేది వారి విధానం. కానీ క్రీ.శ.1905లో బెంగాల్ విభజనతో దేశ విముక్తి కోసం జాతీయులు సాయుధ తిరుగుబాటుకు దిగారు. అందుకోసం బ్రిటిష్ వస్తువులను బహిష్కరించాలని, స్వదేశీని స్వీకరించాలని వారు సూచించారు. భారత జాతీయోద్యమ ఆవిర్భావం భారతదేశ చరిత్రలో ముఖ్యంగా ఆంధ్రుల చరిత్రలో అత్యంత ముఖ్యమైన లక్షణం.

ఈ ఉద్యమ బీజాలు క్రీ.శ.19వ శతాబ్దం ద్వితీయార్థంలో నాటబడ్డాయి. భారతదేశంలోని ఇతర రాష్ట్రాలతో పాటు ఆంధ్రలో కూడా స్వాతంత్ర్యోద్యమం లోతుగా వేళ్ళానుకుంది. 1757-1857 మధ్యకాలంలో ఆంగ్ల ఈస్టిండియా కంపెనీ భారతదేశంలో అధిక భూభాగాలను స్వాధీనం చేసుకుంది మరియు ఆంధ్ర కూడా దీనికి మినహాయింపేమీ కాదు; మరియు పాలక శక్తి యొక్క హక్కులను అనుభవించారు. ఈస్టిండియా కంపెనీ పాలనలో ఆంధ్ర తీవ్రంగా అవమానానికి గురై తీవ్రంగా నష్టపోయింది. 1857 నాటి మహా తిరుగుబాటు తరువాత ఈస్టిండియా కంపెనీ పరిపాలనను బ్రిటిష్ క్రౌన్ స్వాధీనం చేసుకుంది. అయినా మౌలికమైన మార్పులేమీ ప్రవేశపెట్టకపోగా, మరోవైపు స్థానిక పాలకులు, కులీనులు, జమీందార్ల వద్ద కూడబెట్టిన సంపదను కట్టా చేశారు. ఆంగ్ల ఈస్టిండియా కంపెనీ నిరంకుశత్వానికి, విస్తరణవాదానికి వ్యతిరేకంగా స్థానిక నాయకుల ప్రతిస్పందన పద్మనాభం యుద్ధం (1794), క్రీ.శ.1830లో విశాఖపట్నం భూ యజమానుల తిరుగుబాట్లు, 1857 ఫిబ్రవరి 28న విజయనగరంలో తిరుగుబాటు చెలరేగడం వంటి సంఘటనలు అడపాదడపా చోటుచేసుకున్నాయి.

అధిపతులు, భూస్వాములు వంటి సమాజంలోని అగ్రవర్గాలు బ్రిటిష్ పరిపాలనలోని అసమానతలకు వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాటు చేశాయి. విశాఖపట్నం జిల్లాలో భూస్వాముల తిరుగుబాట్లు (1843) బ్రిటిష్ పరిపాలన తమపై విధించిన ఆంక్షలకు వ్యతిరేకంగా కొన్ని వర్గాల ప్రజల అసహనాన్ని తెలియజేస్తున్నాయి. సాంస్కృతిక పునరుజ్జీవనం, బ్రిటిష్ వారి ఆర్థిక దోపిడీ, క్రైస్తవ మిషనరీల కార్యకలాపాలు బ్రిటిష్ వారిపై ద్వేషాన్ని సృష్టించాయి. ఆర్థిక మాంద్యం ప్రజల పేదరికానికి దారితీసింది. భూభాగాన్ని కోల్పోవడం మరియు విదేశీ పాలన స్థాపన ఇవన్నీ ఆగ్రహాన్ని కలిగించాయి. ఈ అసంతృప్తులు 1857 నాటి మహా తిరుగుబాటు రూపంలో వెల్లువెత్తాయి. తిరుగుబాటు విఫలమైనప్పటికీ ఆంధ్రతో సహా భారతదేశం అంతటా జాతీయతా భావాన్ని వేగవంతం చేసింది. 'వందేమాతరం (బందేమాతరం) ఉద్యమంతో ఆంధ్రులు స్ఫూర్తి పొందారు. వందేమాతరం పాట వారిని ఉద్రూతలూగించింది. ఆంధ్రలో బిపిన్ చంద్రపాల్ పర్యటన ఆంధ్రులను మేల్కొల్పింది. చివరగా 1921 నుండి 47 వరకు గాంధీ యుగం - సహాయ నిరాకరణ, ఉప్పు సత్యాగ్రహం, శాసనోల్లంఘన, క్వీట్ ఇండియా ఉద్యమం, హరిజన ఉద్ధరణ మరియు ఖాదీ వినియోగం.

Adda247 APP

ఆంధ్రాలో జాతీయవాద ఉద్యమం పెరగడానికి కారకాలు

Growth Of Nationalist Movement In Andhra Pradesh

- ఆంధ్రదేశానికి చెందిన ప్రతినిధులు బొంబాయి వెళ్లి భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ మొదటి సమావేశానికి (1885) హాజరయ్యారు. భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ కార్యకలాపాలు అమాంతం పెరిగిపోతుండటంతో జాతీయ కాంగ్రెస్ నమూనాలో ఆంధ్ర కాంగ్రెస్ కమిటీని ఏర్పాటు చేశారు. ఆ తర్వాత రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ నమూనాలో జిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘాలు కూడా ఏర్పడ్డాయి. 1892లోనే జాతీయోద్యమానికి అంకితమైన కృష్ణా జిల్లా సంఘం మచిలీపట్నంలో ప్రారంభమైంది. 1895లో విశాఖపట్నం జిల్లాకు చెందిన మారేపల్లి రామచంద్ర కవి సాంస్కృతిక సంఘాన్ని ప్రారంభించారు.
- బెంగాల్ విభజన (1905) రాష్ట్రమంతటా జాతీయ చైతన్యానికి పదునైన అంచును ఇచ్చింది. జాతీయవాదులు 1905 నాటికి తమ రాజకీయ ఎదుగుదలకు హద్దులు దాటారు. 1857 నుండి 1905 వరకు ఉన్న కాలం జాతీయవాదానికి బీజం వేసింది. ఇది కృష్ణా జిల్లాలోనే కాకుండా ఆంధ్రలోని ఇతర అన్ని జిల్లాలకు స్వదేశీ ప్రచారాలను నిర్వహించింది. 1905 నుండి 1919 వరకు ఉన్న కాలం మిలిటెంట్ జాతీయవాద యుగం కాగా, 1920-1947 కాలం గాంధేయ శకం.
- 1907లో విశాఖపట్నంలోని శ్రీమతి ఎ.వి.ఎన్.కళాశాల విద్యార్థి బుచ్చి సుందరరావు ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా తీవ్రవాద ఉద్యమాన్ని నిర్వహించాడు. 1915లో విశాఖ స్వరాజ్య సేవాసమితి, 1919లో విశాఖ జాతీయ కాంగ్రెస్ కమిటీ ఏర్పాటయ్యాయి. స్వాతంత్ర్యం కోసం పోరాడుతున్న అన్ని మతాల ప్రజలతో కాంగ్రెస్ ఒక జాతీయ సంస్థ అని ఇదివరకే పేర్కొనబడింది బెంగాల్ విభజన స్వాతంత్ర్యోద్యమ చరిత్రలో ఒక కొత్త అధ్యాయానికి తెరతీయడమే కాకుండా స్వదేశీ ఉద్యమం, విదేశీ వస్తువుల బహిష్కరణ, హోం రూల్ ఉద్యమం వంటి ఇతర ఉద్యమాలను సృష్టించింది. ఆంధ్ర ప్రజలు ఆధునిక పరిశ్రమలలో శిక్షణ పొందడానికి జపాన్ కు కూడా వెళ్ళారు.
- ఈస్టిండియా కంపెనీ పాలనలో ఆంధ్ర ప్రజలు చాలా ఇబ్బందులు పడ్డారు. వాస్తవానికి ఆంధ్ర అప్పటి మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీలో భాగంగా ఉండగా, కోస్తాంధ్రలో అక్కడక్కడా కొన్ని తిరుగుబాట్లు జరిగాయి. శృంగవరపుకోట (1830), అనకాపల్లి (1840)లలో భూస్వాములు తిరుగుబాటు విశాఖపట్నంలోని చింతపల్లికి చెందిన గిరిజన ప్రజలు బ్రిటీష్ వారికి వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాటు చేశారు.
- శృంగవరపుకోట, విజయనగరం (1857)లలో భూస్వాములు తిరుగుబాటు చేసి బ్రిటీష్ వారు విధించిన ఆంక్షల కారణంగా అశాంతి చెందారు. కొర్రవానివలస (సాలూరు)కు చెందిన కొర్ర మల్లయ్య 5000 మంది అనుచరులతో ఆంగ్లేయులను దేశం నుంచి తరిమికొట్టేందుకు తిరుగుబాటు చేశాడు.
- దేశ విమోచన పోరాటంలో నెల్లూరు జిల్లా ప్రముఖంగా నిలిచింది. భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ (క్రీ.శ. 1885) మొదటి సమావేశానికి హాజరయ్యేందుకు నెల్లూరు, శ్రీకాకుళం వంటి ఇతర జిల్లాల నుండి ప్రతినిధులు బొంబాయి వెళ్ళారు. బెంగాల్ విభజన జాతీయ చైతన్యానికి పదును పెట్టింది మరియు విస్తృతమైన నిరసన జరిగింది. రాజకీయ చైతన్యం చాలా ప్రగతిశీలమైనది.
- శ్రీమతి అనీబెసెంట్ ప్రారంభించిన హోమ్ రూల్ లీగ్ అన్ని జిల్లాలలో కార్యకలాపాలకు దారితీసింది. తిరుగుబాటులను బ్రిటీష్ సైన్యం నిర్ధాక్షిణ్యంగా అణచివేసింది. కాంగ్రెస్ సహాయకమైన డిమాండ్లకు బ్రిటీష్ అధికారులు సానుకూలంగా స్పందించలేదు. అంతేకాక, వారు కాంగ్రెస్ విధానాలకు వ్యతిరేకంగా మారారు.
- ఆంగ్ల భాషను బోధనా మాధ్యమంగా ప్రవేశపెట్టడం ఒక కొత్త తరగతి మేధావి వర్గాన్ని సృష్టించింది మరియు ఈ మేధావి వర్గం 19 వ శతాబ్దంలో పునరుజ్జీవనోద్యమానికి దారితీసింది. ఆంగ్ల విద్య పాశ్చాత్య సంస్కృతిని వ్యాప్తి చేయడానికి మరియు భారతీయ విద్యా వ్యవస్థ యొక్క ప్రాముఖ్యతను తగ్గించడానికి. బ్రిటీష్ విద్య లౌకిక స్వభావంతో, ఉదార స్వభావంతో, కుల, వర్ణ, మతాలకు అతీతంగా ప్రజలందరికీ అందుబాటులో ఉండేది.
- ఆంగ్ల విద్య కుల వ్యవస్థ, బ్రాహ్మణులు, సతీ మొదలైన సనాతన సామాజిక సంస్థలకు వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాటును సృష్టించింది. విద్యావంతులైన భారతీయులు లేదా తెలివైన మధ్యతరగతి పురాతన సామాజిక ఆచారాలకు వ్యతిరేకంగా ఉద్యమించి హిందూ సమాజాన్ని సంస్కరించాలని డిమాండ్ చేశారు. విస్తృతంగా ప్రచారంలో ఉన్న ఆంగ్ల దినపత్రిక 'న్యూ ఇండియా' కృష్ణా జిల్లా మేధావులకు స్ఫూర్తినిచ్చింది. ఇంట్లాండులో ఉన్న పరిపాలనను భారతదేశంలో కూడా అనుసరించాలని విద్యావంతులైన భారతీయులు డిమాండ్ చేశారు.
- వందేమాతరం, స్వదేశీ ఉద్యమాల విరామంతో ఆంధ్రలో నిజమైన రాజకీయ చైతన్యం ఆవిర్భవించింది. ఆంధ్ర జిల్లాలలో కాంగ్రెసు వ్యవహారాలు చక్కదిద్దే ఉద్దేశ్యంతో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కాంగ్రెసు కమిటీని ఏర్పాటు చేశారు.
- వందేమాతరం ఉద్యమం కూడా విదేశీ నియమాలకు వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాటు స్ఫూర్తి ఫలితమే. ఆంధ్ర జిల్లాలలో స్వదేశీ ఉద్యమంలో చెప్పుకోదగిన లక్షణం పరాయి పాలన పట్ల స్థానిక ప్రజలలో వ్యతిరేకత వ్యక్తమవడం.

Growth Of Nationalist Movement In Andhra Pradesh

- వందేమాతరం ఉద్యమానికి ఆంధ్ర ప్రజలు స్పందించారు. విజయనగరం జిల్లాకు చెందిన డి.వి.సూర్యనారాయణను ప్రభుత్వ ఆర్ట్స్ కళాశాల నుంచి బహిష్కరించారు. రాజమహేంద్రవరం వందేమాతరం ఉద్యమంలో పాల్గొన్నందుకు విజయనగరం జిల్లాకు చెందిన పలువురు పురుషులు, మహిళలు ఉద్యమంలో చురుగ్గా పాల్గొని కఠిన కారాగార శిక్ష అనుభవించారు.
- స్వదేశీ లీగ్ కూడా ఏర్పడి సుప్రసిద్ధ కాంగ్రెస్ నాయకులు న్యాయపతి సుబ్బారావు పంతులు, సి.వై.చింతామణి ఆంధ్రలోని అన్ని జిల్లాల్లో పర్యటించి పై ఉద్యమాలను, ముఖ్యంగా స్వదేశీ ఉద్యమాలను ప్రాచుర్యంలోకి తెచ్చారు.

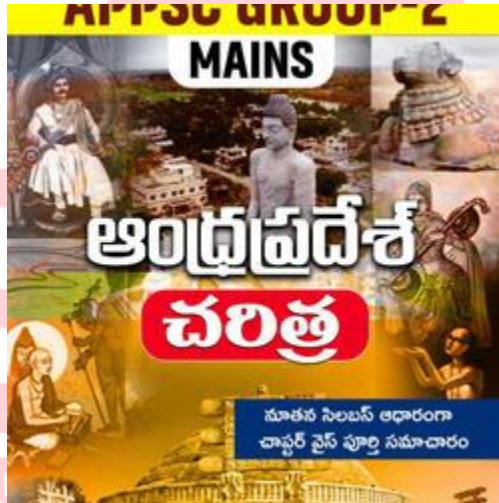
Read More:-

[ఈస్టిండియా కంపెనీ పాలనలో ఆంధ్ర రాష్ట్రం](#)

[ఆంధ్రప్రదేశ్ లో భూ సంస్కరణలు](#)

[ఆంధ్ర ప్రదేశ్ చరిత్ర - సంఘ సంస్కర్తలు](#)

[హిందూ వితంతు పునర్వివాహ చట్టం 1856](#)

మరింత చదవండి

తాజా ఉద్యోగ ప్రకటనలు	ఇక్కడ క్లిక్ చేయండి
ఉచిత స్టడీ మెటీరియల్ (APPSC, TSPSC)	ఇక్కడ క్లిక్ చేయండి
ఉచిత మాక్ టెస్టులు	ఇక్కడ క్లిక్ చేయండి

Growth Of Nationalist Movement In Andhra Pradesh

Adda247 తెలుగు APP	ఇక్కడ క్లిక్ చేయండి
Adda247 తెలుగు Youtube Official Channel	ఇక్కడ క్లిక్ చేయండి

